

A. Gibert

Genade en waarheid

'(...) de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.'

Johannes 1:17

De genade en de waarheid

Het is niet zo dat God vóór de komst van Christus niet in genade heeft gehandeld met de mens. Als Hij dat niet had gedaan, zou de mens voor altijd verworpen zijn geweest sinds de zondeval. God openbaarde Zijn genade echter niet zo openlijk vóór de komst van Jezus Christus. Maar in het licht van het Nieuwe Testament begrijpen wij dat de genade altijd het eerste motief van Gods handelen was. De wet, die door Mozes is gegeven, was goed beschouwd zelf ook een tijdelijk middel van de genade. Men moet de wet en de genade niet tegenover elkaar stellen, of er twee aparte terreinen in zien die geen dingen gemeenschappelijk hebben. De sfeer van de wet neemt een plaats in als een beperkt terrein in het oneindige rijk van de genade. Men kan de beloften in contrast zien tot de wet, maar met de genade is dat niet het geval. De genade was er vóór de wet, zij staat boven de wet en zal tot in eeuwigheid stralen in haar heerlijke resultaten, terwijl de wet vervuld zal zijn en haar tijd zal hebben gehad. Overigens is de glans van de genade altijd te zien door de wet heen (zie Ex. 19:3-6; 34:34-35; Ps. 19:8-11; Ps. 119).

Maar Christus, in Wie de Volheid heeft willen wonen, heeft de genade persoonlijk op aarde gemanifesteerd. De genade is niet alleen maar geschenken, zij is gekomen. *'En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (...) vol van genade en waarheid'* (Joh. 1:14). *'Want de genade van God is verschenen'* (Tit. 2:11). Genade is geen abstract beginsel waarover men kan discussiëren, maar een

levende Persoon Die onder ons heeft gewoond. ‘Wij weten dat de Zoon van God gekomen is’ (1 Joh. 5:20). Het christendom is geen theorie, maar een kwestie van *leven*.

De genade is de gunst van God, die zich bezighoudt met mensen die het niet verdienen geliefd te worden. Of om het beter te zeggen: de genade is het handelen van God, Die *liefde* is, met mensen die door hun zonde hatelijk zijn voor God (Rom. 1:30). Evenals de waarheid het *licht* van God is, dat ons hart verlicht dat vol duisternis is (Rom. 1:21). De genade vooronderstelt het kwaad, evenals de waarheid de dwaling vooronderstelt, en brengt de remedie tegen het kwaad. Zij ontvangt niets van de mens, ten behoeve van wie zij handelt. Zij komt tussenbeide, waar geen hulp is. Maar zij beperkt zich niet ertoe de schuldige voor ónschuldig te houden, zij geeft *overvloedig*. Men zegt wel eens: de barmhartigheid betaalt de schuld, maar de genade maakt ons *rijk*.

De genade en de zondaar

De genade, juist omdat ze *genade* is, vleit de zondaar niet; ze verbetert hem niet. Ze stelt de mens terzijde als ónverbeterlijk, ondanks wat hij van zichzelf denkt. De genade plaatst hem van alle kanten in de spiegel, zodat hij zichzelf beter kan leren kennen. Gods werk in de schepping, de wetgeving en ten slotte de komst van Christus in genade: al deze zaken hebben de mens overal verantwoordelijk en schuldig bevonden.

De mens heeft zo’n grote behoefte aan genade, dat hij zonder haar verloren is en blijft. Als hij in staat was door goede werken gerechtigheid voor God te verwerven, zou hij daarvoor loon ontvangen. Maar dan zou de *genade* geen *genade* meer zijn, maar een verplichting (Rom. 4:4). De genade wiegt het geweten echter niet in slaap; de genade laat het geweten juist *ontwaken* en dat is precies haar eerste weldaad. De genade sluit geen compromissen tussen God en de zonde. De genade toont juist het afschuwelijke gezicht van de zonde. Ze gebruikt Gods gebod om de zonde *meer zonde* te laten worden (Rom. 7:13). Zo dwingt ze de mens te erkennen dat hij een slaaf van de zonde is en zonder hoop op redding, terwijl hij nog achteruit tegen de prikkels slaat (Hand. 26:14). Op dat moment komt de genade tussenbeide – en de genade alleen, voor mensen die niets kunnen.

Het is een miskennis van de genade en een verarming ervan, wanneer men – zoals soms wel gebeurt – de genade als een soort compromis van God ziet met onze ellende. Want Zijn plannen zouden hebben gefaald door de val van de mens. Maar dan doet men alsof God verrast zou zijn door onverwachte gebeurtenissen. Nee,

Zijn plannen hebben een *ander* karakter, ze zijn eeuwig. *'De genade die ons gegeven is in Christus Jezus voor de tijden van de eeuwen, maar die nu geopenbaard is door de verschijning van onze Heiland Christus Jezus, Die de dood tenietgedaan en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht heeft door het evangelie'* (2 Tim. 1:9-10). De genade werkt in deze tijd in elk mens afzonderlijk, ze is echter toch werkzaam met het oog op de eeuwige heerlijkheid waar zij al haar resultaten zal ontplooiën: *'(...) opdat Hij in de komende eeuwen de uitnemende rijkdom van Zijn genade zou betonen in goedertierenheid over ons in Christus Jezus'* (Ef. 2:7).

De genade begint waar de mens eindigt. De genade vindt hem dood in zonden en misdaden, en zij bedekt of verontschuldigt de zonde niet. Zij neemt die weg en brengt iets anders, namelijk de kennis van God in Jezus Christus, d.w.z. het eeuwige leven (Joh. 17:3). Zij brengt het heil (Tit. 2:11), geen vergeving die op onverschilligheid ten opzichte van de zonde is gegrond, maar vrede met God en een nieuwe positie in de gunst van God op grond van de rechtvaardiging en de zekerheid van het geloof (Rom. 5:1-2). Met de zonde is gehandeld zoals het moest gebeuren: de zonde is door het oordeel van voor Gods aangezicht weggedaan, toen Christus stierf voor goddelozen.

Als de genade nu regeert, is het door gerechtigheid tot het eeuwige leven (Rom. 5:21). God geeft de Heiland Zijn loon. Hij geeft genade, zonder dat aan Zijn heilige en rechtvaardige karaktertrekken tekortgedaan wordt. Daartoe moest Christus Zijn leven geven en in de dood gaan. *'Waar de zonde toenam, is de genade veel overvloediger geworden'* (Rom. 5:20). Want wanneer is de zonde meer toegenomen, dan toen God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenend was en de mensen Christus gekruisigd hebben (2 Kor. 5:19)?

De gerechtigheid zal openlijk worden gezien in de dag dat God door Jezus Christus de mensen zal oordelen, volgens het evangelie van Paulus (Hand. 17:31). *'Want allen die zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en allen die onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden'* (Rom. 2:12). Maar allen zullen schuldig worden verklaard worden, die - om verschillende redenen - geweigerd hebben naar God te luisteren toen Hij in genade tot hen kwam (Rom. 4:12-16).

De verantwoordelijkheid van hen die het evangelie hebben gehoord, is het grootst. God vermaant de mens zich met Hem te laten verzoenen (2 Kor. 5:20). Hij is rechtvaardig, ook als Hij hem rechtvaardigt die uit het geloof in Jezus is. Men gelooft, of men gelooft niet. Men neemt het aan, of men verwerpt het. De genade blijft soeverein, ook als zij hem rechtvaardigt die gelooft. Zij rechtvaardigt de goddeloze, maar het is een goddeloze die *gelooft*. Als hij niet goddeloos was, zou

hij geen behoefte hebben aan de genade; en zonder de genade had hij nooit gerechtvaardigd kunnen worden. Door de genade van God heeft de Heer voor ieder de dood gesmaakt (Hebr. 2:9). En wij worden om niet gerechtvaardigd door Zijn genade, door de verlossing die in Christus Jezus is (Rom. 3:24).

Wij kunnen de leer van het heil door genade alleen niet genoeg beklemtonen, hoe slecht die ook begrepen wordt in kringen waar men dit niet zou verwachten. *'Want uit genade bent u behouden, door het geloof; en dat niet uit u, het is de gave van God'* (Ef. 2:8). Dit uitgangspunt wordt nauwelijks gekend in grote godsdienstige genootschappen, en daarom kunnen de mensen hier zich niet verblijden in de ware genade van God. Men denkt dat men God erom moet smeken, de genade moet verdienen, zodat Hij onze schuld kan kwijtschelden door offers, goede werken, inspanning en toewijding van onze kant. Men wil de gunst van God *verdienen*. Welnu, die gunst wordt geweigerd aan ieder die niet eenvoudig komt zoals hij is; en alleen als voorwerp van Gods *genade*.

De genade en de verlost

Maar op de grondslag van de genade heeft God mensen tot Zich gebracht en hen gerechtvaardigd door het geloof. Hij houdt Zich in genade met hen bezig op aarde. Zo is het altijd geweest. Voor Joodse gelovigen is de wet *'de tuchtmeester geweest tot op Christus'* (Gal. 3:24). De profeten, die het volk weer terugbrachten tot de wet, deden dit altijd in overeenstemming met de genade van God, naar het raadsbesluit van Zijn genade. De regering van God, *'de tuchtiging van de Heere'* (Spr. 3:11-12), werd altijd in *genade* uitgeoefend ten opzichte van de Zijnen.

Maar dat is in de tegenwoordige tijd meer dan ooit het geval, nu de gelovigen zich kinderen van God mogen noemen. *'Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen'* (Tit. 2:11). God zij geprezen, laten we het nog een keer zeggen: de genade is evenals de waarheid door Jezus Christus geworden. Het gevaar voor ons is de genade praktisch te miskennen en haar zo slecht te gebruiken, dat wij haar verkeerd gaan uitleggen. De Schrift leert ons dat men van de genade kan *vervallen*. Zij is naar ons toe gekomen om ons uit de allerlaagste toestand te trekken en te laten zitten bij edelen (Ps. 113:7-8). Haar hoge niveau is dat van *de nieuwe mens in Christus*. Dat betekent dat men die hoogte verliest als men wil wandelen naar de inzettingen van de wet, die alleen gegeven is om de onmacht van het vlees duidelijk te maken. Dat was de dwaling van de Galaten, die door hun terugkeer naar de wet praktisch de genade verloochenden. *'U bent van elke zegen*

in Christus beroofd, u die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; u bent van de genade vervallen' (Gal. 5:4).

De wet is heilig, maar ze schenkt geen enkele kracht om aan haar eisen te voldoen. Ze veroordeelt iedereen die door haar rechtvaardig wil worden verklaard. Zij rechtvaardigt ons niet, noch na onze bekering noch hiervoor. De wet zal nooit het voorrecht hebben één enkel mens te rechtvaardigen, behalve de volmaakte Mens. De genade zal nooit haar onuitsprekelijke voorrechten afstaan aan de wet. Dat is niet aangenaam voor het vlees, maar het houdt het vlees op haar plaats, namelijk *de dood*. De wet veroordeelt ons daartoe en de genade die door Christus is verschenen, heeft ons in die toestand gevonden. Dus dood in misdaden en zonden. De genade is niet voor het vlees, zij geeft niets aan het vlees. Maar aan de zondaar geeft ze wat behoort bij een *nieuwe* toestand. Laten wij oppassen niet van de genade te vervallen, doordat wij het nieuwe leven als christen – misschien wel onbewust – reduceren tot de verbetering van de oude mens.

Aan de andere kant kan aan iemand de genade van God *ontbreken* (Hebr. 12:15). Hierbij gaat het om de christen; maar hij leeft dan niet uit de genade, hoewel hij het voorwerp ervan is. Er is voor ons een onuitputtelijke voorziening voor alle behoeften en alle omstandigheden: *'De beek van God is vol water'* (Ps. 65:10). Maar als men niet eruit put, heeft men niets. Dit tekort komt openbaar in het dagelijks leven, in persoonlijk gedrag, in relatie met anderen en in de relatie met God. Ten slotte kan men ook de genade van God veranderen in *losbandigheid* (Jud. :4). Dit is het kenmerk van valse leraars, goddelozen die zijn binnengeslopen onder de christenen.

Maar het is een reëel gevaar voor allen, in het bijzonder voor degenen die vanaf hun jeugd vertrouwd zijn met de waarheid van de rechtvaardiging door het geloof en die niet grondig het afschuwelijke karakter van de zonde hebben leren kennen. Al snel maakt men dan van de genade, openlijk of in het verborgen, een aanleiding voor het vlees om aan zijn begeerten te voldoen. Als de genade het vlees niets te bieden heeft, staat zij ook niet toe dat de gelovige zich van het heil bedient om naar het vlees te handelen dat in hem woont. Wij zien hierin weer de grote weldaad van de genade om de oude mens dáár te laten waar zij hem heeft aangetroffen, nl. in de dood. Maar het nieuwe leven, de gave van de genade van God, wordt in ons ontvouwd zonder iets gemeen te hebben met de oude natuur; het enige is dat zij voorlopig in hetzelfde lichaam wonen.

Wij vinden dit onderwerp van het nieuwe leven ook in 1 Johannes, waar – let erop – de genade zelfs niet genoemd wordt. Het nieuwe leven zien wij daar in zijn eigenlijke openbaring. De gelovige hoeft nergens van bevrijd te worden en hij heeft

alles ontvangen, omdat het zaad van God in hem blijft (1 Joh. 3:9). De Heer Jezus was de genade in Zijn eigen Persoon, maar Hij had die voor Zichzelf niet nodig. Maar omdat de christen twee naturen in zich heeft, is de genade bezig om hem te *onderwijzen*. Dat doet ze door middel van het Woord en door de tucht. Het doel is ons van onszelf te bevrijden en ons met Christus bezig te houden. Zo wordt het hart tot God teruggebracht, want het is altijd geneigd het geluk buiten Hem te zoeken. De genade leert de gelovige wat God behaagt: *'Want de genade van God, heilbrengend voor alle mensen, is verschenen en **onderwijst** ons, dat wij met verzaking van de goddeloosheid en de wereldse begeerten ingetogen, rechtvaardig en godvruchtig zouden leven in deze tegenwoordige eeuw'* (Tit. 2:11-12).

Wij kunnen niet buiten de genade en hebben haar krachtige en liefdevolle onderricht nodig. Of men nu kort op de weg is als christen, of dat men veel ervaring heeft, als wij één stap willen doen *zonder de genade* heeft dat noodlottige gevolgen. Dit laat Hebr. 12 zien. De vaderlijke tucht van onze God is een gevolg van de *genade*, niet van Zijn *toorn*. Wij moeten de heiligheid najagen, maar hoe zouden wij dat kunnen doen zonder de genade? Wij moeten dus zorgen dat hier niets aan mankeert. Wij zijn niet genaderd tot de Sinai, de tastbare berg, maar tot de berg Zion: Gods heilige berg, de berg van de genade (Ps. 2:6). *'Laten wij dus, daar wij een onwankelbaar koninkrijk ontvangen, de genade vasthouden, en laten wij daardoor God dienen op een Hem welbehaglijke wijze met eerbied en ontzag'* (Hebr. 12:28).

De genade ontslaat ons niet van de plicht God te *vrezen*, zij brengt ons ertoe, zij is de bron van ware godsvrucht. *'Maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt'* (Ps. 130:4). En dat betekent dat men God tot op dat ogenblik niet echt heeft gekend! *'Immers onze God is een verterend vuur'* (Hebr. 12:29). Wat een vrees wekt dat, maar laten wij wel bedenken dat men dit verterende vuur ontmoet wanneer men *de genade niet vasthoudt*. God is altijd een verterend vuur; maar niet om Zijn kinderen te verteren. Hij zal in ons oordelen wat niet naar Zijn gedachten is. En is dat geen grote genade, want hoe zouden wij onszelf kunnen verlossen van wat sterker is dan wijzelf?

Bij ons is voortdurend de neiging aanwezig de rollen om te draaien en de praktische waarde van de genade te miskennen. Door de genade moet het hart gesterkt worden, terwijl ondertussen de beproevingen niet ontbreken. Wij schieten tekort, zodra wij op onszelf zien; en dat doen wij onophoudelijk. Aan de ene kant geven wij toe dat er in ons geen goed woont, en aan andere kant proberen wij tevens de geboden van de wet en de vermaningen van het Nieuwe Testament te volbrengen, in de vooronderstelling dat God ons niet in gunst zal aannemen als we die niet houden. Wij hanteren hetzelfde wettische denken bij de manier waarop wij met

onze medegelovigen omgaan. Maar dat betekent dat we de genade vergeten die in Christus verschenen is en die ons onderwijst.

De genade gebruikt verschillende middelen, maar zij heeft zichzelf geopenbaard en handelt zelf. De genade roept ons ertoe op onze God met eerbied en ontzag te dienen. Niet dat wij daardoor hopen Zijn toorn te verzachten, want dat zou betekenen dat wij onszelf in staat achten die toorn te kunnen inschatten of te kunnen afwenden. Wij leven dan in een door *angst* geregeerde houding. Nee, het is omdat wij Hem nu kennen. Wij weten hoe Hij te vrezen is, vanwege het feit dat alleen de *genade* ons tot Hem kon brengen. De genade heeft ons daartoe het middel gegeven, de vergeving die wij nodig hadden. Wij staan nu in de gunst van God en zien ook beter hoe ernstig de zonde is, omdat die aanleiding heeft gegeven tot de komst en de dood van Christus. Wij vrezen Hem, omdat bij Hem vergeving te vinden is. Wij roepen de Vader aan, *'Die zonder aanzien van de persoon oordeelt naar het werk van ieder; wandel dan in vrees de tijd van uw bijwoning'* (1 Petr. 1:17). Het hart, bevestigd door de genade, wordt aangespoord tot heilige vrees. Dit is alleen mogelijk als men gehecht blijft aan Christus. Terwijl de omstandigheden veranderlijk en teleurstellend zijn, blijft Hij *'gisteren en heden Dezelfde en tot in eeuwigheid'*.

Ware nederigheid, die de genade in ons bewerkt, houdt zich niet bezig met het eigen ik. Terwijl ze steunt op Christus, gaat ze gepaard met vrijmoedigheid. Maar het bezig zijn met zichzelf leidt tot overmoed van het vlees of tot ontevredenheid over zichzelf en anderen. Dit is onvruchtbaar, zo niet vergiftigend. God wil gekend worden als de God van alle genade (1 Petr. 5:10). Laat dit kostbaar voor ons zijn en laten wij *staan* in de ware genade van God (1 Petr. 5:12). Wij hebben grote behoefte deze dingen toe te passen in de realiteit van het dagelijks leven. Wij zijn vaak onrustig en onmachtig, omdat wij de zuivere genade vermengen met ons *gevoel*. Wij willen ons inspannen om het licht van God te bereiken en wij komen er nooit; terwijl onze hulpbron is, tot Hem te gaan zoals wij zijn. Dan zullen wij in dat licht alles oordelen wat de gemeenschap verhindert en wat ons hatelijk en ondraaglijk toeschijnt.

De ware genade van God blijkt juist door geen enkel compromis te willen sluiten met het kwaad. Zolang wij nog enig vertrouwen hebben in het vlees, spant het vlees zich in om alles te doen wat het kan, met de gedachte dat God er tevreden over zal zijn en de rest zal doen. Maar nee, de genade van God ziet ons als ongeschikt tot enig goed. Zij handelt naar wat wij zijn en stelt niets anders op prijs dan wat bewerkt wordt door de genade. Zij praat de zonde niet goed en gaat er niet lichtvaardig aan voorbij. Integendeel, de genade laat de zonde zien en stelt haar volledig in het licht, omdat alleen het offer van Christus haar heeft kunnen

verzoenen. De genade laat ons de zonde zien in het ware licht van God. Ze geeft ons geen argumenten om onze verantwoordelijkheid af te zwakken. Zij laat onze schuld duidelijk uitkomen, maar met de bedoeling ons tot diepe vrede en vreugde te brengen vanwege Christus' triomf over het kwaad. Zij brengt ons voor Gods aangezicht om te belijden wat beleden moet worden, opdat wij gemeenschap hebben *'met de Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus'* (1 Joh. 1:3).

Het is werkelijk nodig voor ons allen, zowel wettisch denken als lauwheid en verslapping te bestrijden. Aan de ene kant moeten wij duidelijk zien wat de wet is, en aan de andere kant van de waarheid is het noodzakelijk beter te begrijpen wat de genade is. Zij maakt zich niet verdienstelijk, ze wordt aangenomen in het besef dat men niets bezit. De genade lijkt ons te zeggen: 'Ik weet dat u niets te bieden hebt, maar erken dat dan en ik zal in alles voorzien'. *'Vrede zij u! Alles wat u ook maar ontbreekt, is bij mij'* (Richt. 19:20). Zij is soeverein, oppermachtig, zij biedt zich aan en onze enige plaats is ervoor te buigen. 'Handel in genade met mij', zegt de ziel die zucht omdat het geweten belast is. Maar zij zegt daarmee dat de genade *werkt*. Het eerste gevolg van deze genade is ons in het volle licht te plaatsen, en daar laat ze ons God vinden. God houdt Zich met ons bezig in Zijn liefde, opdat wij met *Hem* bezig zouden zijn en niet met de ellende van onszelf.

Alleen genade sluit het 'eigen ik' uit, de oorzaak van al het falen in het persoonlijke leven. Het 'eigen ik' is namelijk een hinderpaal voor vrede en vreugde in iedere dienst die wij doen, voor iedere troost in Christus, voor iedere gemeenschap van de Heilige Geest. Naarmate wij de genade van God kennen voor onszelf, zullen wij voor elkaar ook goede rentmeesters ervan zijn (1 Petr. 4:10). Laten wij hierbij denken aan de gelijkenis van de slaaf in Mattheüs 18:21-35. *'Groeï op in de genade en kennis van onze Heer en Heiland Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, zowel nu als tot de dag van de eeuwigheid. Amen'* (2 Petr. 3:18). Genade en de waarheid zijn onscheidbaar, want *'de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden'* (Joh. 1:17).

Bron: Le Messenger Evangélique 1951-29; Titel: La Grâce